

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Politiek en beleid

tekst 1

Maatschappelijke dienstplicht

De maatschappelijke dienstplicht die CDA en ChristenUnie graag willen, is nog onderwerp van onderhandeling. Het CDA wil dat jongeren die vervullen bij Defensie, de politie of andere maatschappelijke organisaties. De ChristenUnie wil dat die dienstplicht een half jaar duurt en jongeren die vervullen tussen hun 18e en 28e jaar. De vergoeding die ze krijgen moet worden afgetrokken van de studieschuld. De VVD is overigens tegen de maatschappelijke dienstplicht, omdat dit te duur zou zijn. D66 wil wel maatschappelijke stages.

naar: Het Parool van 16 augustus 2017

Lees tekst 1.

- 1p 1 Na onderhandelingen is de maatschappelijke dienstplicht in het regeerakkoord gekomen. Het kabinet gaat gedurende een jaar bekijken hoe het voorstel het beste uitgewerkt kan worden. Welk begrip past bij tekst 1 over de invoering van de maatschappelijke dienstplicht?
- A compromis
 - B constitutie
 - C deregulering
 - D particulier initiatief

afbeelding 1

bron: www.wielerrevue.nl van 30 mei 2017

tekst 2

Koning en premier feliciteren Dumoulin

Koning Willem-Alexander en premier Mark Rutte hebben Tom Dumoulin gefeliciteerd met zijn overwinning in de ronde van Italië. Via het twitteraccount van het Koninklijk Huis stuurde de koning: “Wat een fantastische prestatie van Tom Dumoulin tijdens de laatste tijdrit! Bijzonder trots op zijn overwinning in de Giro d’Italia”.

naar: *Limburg1* van 28 mei 2017

Lees tekst 2.

- 1p 2 Tom Dumoulin won in mei 2017 de Giro d’Italia, één van de drie grootste wielerrondes van de wereld.
- De koning heeft symbolische, ceremoniële en representatieve taken. De felicitaties van de koning zijn persoonlijk, want de koning is een liefhebber van sport, maar ook symbolisch.
- Waarom zijn de felicitaties van de koning uit tekst 2 ook symbolisch bedoeld?
- A De koning spreekt namens de Nederlandse regering zijn felicitaties aan de sporter uit.
 - B De koning vertegenwoordigt Nederland in het buitenland.
 - C De koning vertegenwoordigt Nederland met zijn felicitaties aan de sporter.
 - D De koning voert hier taken uit die in de Nederlandse grondwet staan.

Zie tekst 2.

- 2p 3 Stel dat minister-president Rutte Tom Dumoulin niet alleen feliciteert met zijn overwinning, maar dat hij ook zegt dat de politiek meer geld moet uittrekken om de sport in het algemeen te bevorderen.
→ Waarom mag minister-president Rutte deze uitspraak om meer geld voor sport uit te trekken wel doen en Koning Willem-Alexander niet?

tekst 3

Bestraf school zonder homovoorlichting

De Tweede Kamer wil dat het kabinet scholen bestraft als die hun leerlingen niet voorlichten over verschillen in seksuele voorkeur. Ook moet het kabinet lessen over homo-acceptatie in het mbo verplichten. Een op de vijf basis- en middelbare scholen besteedt nu nog geen aandacht aan seksuele diversiteit, terwijl dat sinds 2012 verplicht is.

naar: de Volkskrant van 12 april 2017

Lees tekst 3.

- 1p 4 Een meerderheid van de Tweede Kamer heeft vragen over een al bestaande wet.
Welke taak van de Tweede Kamer is te herkennen in tekst 3?
A de controlerende taak
B de rechterlijke taak
C de uitvoerende taak
D de wetgevende taak

Zie tekst 3.

- 1p 5 Tekst 3 is verschenen in de Volkskrant.
Welke functie van de massamedia is te herkennen naar aanleiding van tekst 3?
A het aandragen van onderwerpen voor de politieke agenda
B het aanzetten tot meningsvorming bij de burgers
C het controleren van politici
D het informeren van burgers over het overheidsbeleid

tekst 4

Brief over Lelystad Airport: Naar échte milieuschade is niet gekeken

De berekening van de klimaatschade door de uitbreiding van Lelystad en Schiphol is onvolledig. Daardoor is het niet duidelijk welke gezondheidsrisico's omwonenden gaan lopen. Dat stellen de ondertekenaars vandaag in een brief aan het kabinet.

“Terwijl de uitbreiding een enorme klimaatschade met zich meebrengt, aldus de ondertekenaars, waaronder Natuur en Milieu, Milieudefensie, Natuurmonumenten en Greenpeace. Ook het Longfonds, de MVO (een instelling voor maatschappelijk verantwoord ondernemen), de stichting Red de Veluwe, Urgenda (voor duurzame innovatie in het land) en diverse hoogleraren met logistiek en transport als vakgebied ondertekenden de open brief.”

De ondertekenaars roepen het kabinet op alle dreigende milieuschade zorgvuldiger mee te wegen bij de uitbreidingsplannen voor het vliegverkeer. In de Milieu Effect Rapportage (MER) werd deze week groen licht gegeven voor de uitbreiding in Lelystad en Schiphol.

naar: www.ad.nl van 19 april 2018

Lees tekst 4.

- 1p 6 Maatschappelijke organisaties en diverse hoogleraren hebben de brief over Lelystad Airport aan het kabinet geschreven over de effecten van het toe te nemen vliegverkeer. Zij willen dat er beter gekeken wordt naar de effecten op het klimaat.

Wat is het belangrijkste machtsmiddel van de hoogleraren in tekst 4 om de politieke besluitvorming te beïnvloeden?

- A de deskundigheid
- B de financiële middelen
- C de omvang
- D het charisma

tekst 5

Minister: Dit voorjaar besluit over vuurwerkverbod

Nog dit voorjaar komt er duidelijkheid over een mogelijk verbod op bepaald vuurwerk. Dat heeft de minister van Justitie en Veiligheid gezegd. De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft eerder geadviseerd vuurpijlen en knalvuurwerk voor consumenten te verbieden, om letsel te voorkomen. Burgemeesters hebben zich hierbij aangesloten.

naar: www.ad.nl van 16 februari 2018

Lees tekst 5.

- 1p 7 Het politieke besluitvormingsproces verloopt in een aantal fasen. In welke fase van de politieke besluitvormingsproces is sprake op 16 februari 2018?
- A fase 1: noemen van wensen/het (h)erkennen van het probleem als politiek probleem
 - B fase 2: vergelijken of afwegen van wensen of behoeften: de politiek komt met oplossingen
 - C fase 3: het nemen van besluiten
 - D fase 4: het uitvoeren van besluiten

tekst 6

'Poolse omroep is propagandazender geworden'

Sinds de regeringspartij Recht en Rechtvaardigheid de absolute macht in Polen heeft, wordt de ene na de andere wet aangenomen. "De goede verandering", noemen ze het. Rechtbanken komen meer onder invloed van de politiek.

Na de verkiezingen, ruim twee jaar geleden, heeft de partij de hoofdredacteur van de Poolse staatsomroep vervangen en veel kritische journalisten zijn - vaak gedwongen - vertrokken. Langzaam maar zeker is het nieuws een grote reclamespot voor de Poolse regering geworden. "De regering gebruikt de omroep als propagandazender", zegt Jacek Zakwoski, een bekende Poolse politieke journalist. Hij heeft een talkshow op een kleine commerciële omroep en ergert zich aan de berichtgeving van de Poolse staatsomroep. "Ministers bellen op wat ze moeten doen, het is gewoon propaganda", zegt hij.

Vanuit Brussel is er geregeld kritiek op de nieuwe Poolse maatregelen. Die kritiek gaat inmiddels zover dat een procedure is begonnen om Polen het stemrecht in de EU te ontnemen.

naar: www.nos.nl van 16 februari 2018

Lees tekst 6.

- 1p 8 Polen is lid van de Europese Unie. In de Europese Unie is niet iedereen het eens met de besluiten die de Poolse regering heeft genomen. Welke Europese instantie heeft de bevoegdheid om Polen te controleren of de wetgeving van de Europese Unie wordt nageleefd?
- A de Europese Commissie
 - B de Eurozone
 - C de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties
 - D het Europese ministerie van Binnenlandse Zaken

Zie tekst 6.

- 2p 9 Binnen de Europese Unie zijn er zorgen over dat Poolse democratische rechtsstaat die wordt aangetast. Een democratische rechtsstaat heeft verschillende kenmerken.
- Noem twee kenmerken van een rechtsstaat waar de Europese Unie zich bij Polen zorgen over maakt. Verklaar je antwoord.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Kenmerk 1 ... , want ...
- Kenmerk 2 ... , want ...

tekst 7

200 ton gehakt van de markt wegens sulfiet

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft 200 ton gehakt van de markt gehaald, omdat er sulfiet aan was toegevoegd. Sulfiet is verboden als toevoegmiddel. Het sulfietgebruik werd ontdekt bij een inspectie bij een producent van diepvriesgehakt. Bij inspectie bleek dat bij 13 vleesverwerkers sulfiet in vlees was aangetroffen. De bedrijven hebben een boete opgelegd gekregen.

naar: www.boerderij.nl van 8 mei 2018

- 1p 10 Welke invalshoek van maatschappijkunde is te herkennen in tekst 7?
- A de politiek-juridische invalshoek
 - B de sociaal-culturele invalshoek
 - C de sociaal-economische invalshoek
 - D de vergelijkende invalshoek

tekst 8

Politici bemoeien zich steeds vaker met lopende rechtszaken

Geen commentaar zolang de zaak onder de rechter is. Dat zou de normale reactie geweest zijn van de voormalig korpschef van de Nationale Politie en de toenmalig minister van Justitie en Veiligheid toen hen werd gevraagd naar politiemol M.M. Maar ze kozen andere woorden. “De rotste appel aller tijden”, zei korpschef Gerard Bouman. M.M. verdiende een zeer hoge straf, vond minister Ard van der Steur. M.M. kreeg straf. Hij werd veroordeeld tot vijf jaar cel voor het doorspelen van geheime politiedossiers aan criminelen. De rechtbank Den Bosch maakte direct van de gelegenheid gebruik om de korpschef en de minister duidelijk te maken dat hun inmenging niet gewenst was. De vrees is dat al die negatieve uitlatingen gevolgen hebben voor het vertrouwen in de rechtsstaat.

naar: Trouw van 21 februari 2018

Lees tekst 8.

- 1p 11 Op basis van welk kenmerk van de rechtsstaat stelt de rechtbank Den Bosch in tekst 8 dat bemoeienis in de zaak door de korpschef en de minister niet gewenst was?

tekst 9

Initiatiefwetsvoorstel klimaatwet

Woensdag werd de langverwachte klimaatwet gepresenteerd. Ooit was dit een initiatiefwetsvoorstel van GroenLinks en PvdA, maar de wet is nu ondertekend door maar liefst zeven partijen.

naar: Trouw van 29 juni 2018

- 1p 12 De initiatiefwet uit tekst 9 werd ingediend door leden van GroenLinks en de PvdA.
→ In welke Kamer zaten deze leden? Leg je antwoord uit.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
De leden zaten in de ... Kamer, omdat ...

afbeelding 2

bron: www.telegraaf.nl van 19 augustus 2017

tekst 10

In Rotterdam zijn woensdag elf 'Skaeve Huse' geopend, huisjes voor mensen die zo veel overlast veroorzaken dat ze niet te handhaven zijn in een woonwijk.

Leefbaar-wethouder Joost Eerdmans (zie afbeelding 2) verrichtte de opening. 'In Rotterdam verhuizen de daders, niet de slachtoffers', zei hij. Het idee komt uit Denemarken.

naar: *de Volkskrant* van 29 juni 2017

Lees tekst 10.

- 1p 13 Stel, een gezin woont in Rotterdam. De gemeente beslist dat het gezin hoort bij de genoemde groep overlast gevende mensen en dat het moet verhuizen naar zo'n huisje.
- Welke mogelijkheid heeft het gezin als het bezwaar wil maken tegen de gedwongen verhuizing?
- A Het naar de rechter stappen en verzoeken het besluit ongedaan te maken.
 - B Het opeisen van hun stemrecht in de gemeenteraad en tegen het besluit stemmen.
 - C Het oprichten van de Actiegroep van Asocialen en zo het besluit ongedaan maken.
 - D Het schrijven van een brief aan de minister en hem vragen om het besluit te vernietigen.

tekst 11

Meerderheid Nederlanders staat achter statiegeld op blikjes en flesjes

De meeste Nederlanders (78 procent) vinden het een goed idee als er statiegeld komt op kleine plastic flesjes en blikjes. Dat blijkt uit onderzoek van Een Vandaag onder ruim 33.000 leden van het eigen opiniepanel. De nieuwe maatregel, waar de Tweede Kamer volgende week donderdag over spreekt, moet uiteindelijk leiden tot vermindering van de hoeveelheid zwerfafval. Statiegeld zorgt ervoor dat afval wordt ingeleverd en niet op straat wordt gegooid, is de redenering.

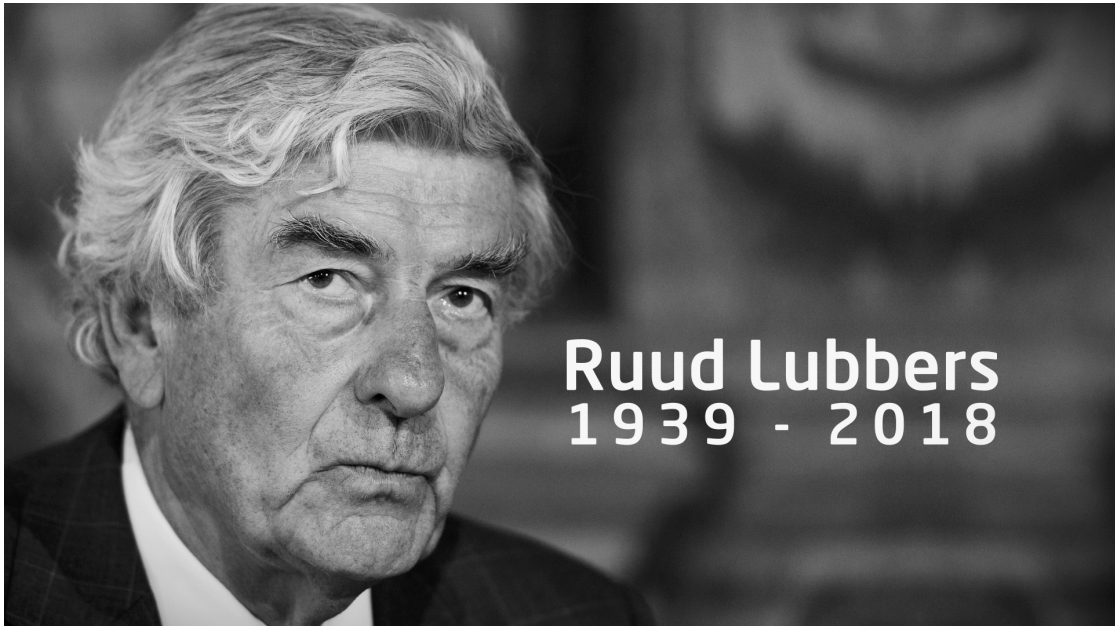
De stemmers op de vier coalitiepartijen zijn in ruime meerderheid voor, variërend van 72 procent van de VVD-stemmers tot 89 procent van de D66-kiezers. Ook kiezers van oppositiepartijen zijn in meerderheid voor de invoering van statiegeld op kleine plastic flesjes en blik.

naar: www.ad.nl van 9 maart 2018

Lees tekst 11.

- 1p 14 Welke twee partijen zullen vanwege hun uitgangspunten op het gebied van milieu een groot voorstander zijn van het plan uit tekst 11?
- A ChristenUnie en 50PLUS
 - B Partij voor de Dieren en GroenLinks
 - C SGP en PVV
 - D SP en CDA

afbeelding 3

bron: www.hartvannederland.nl van 14 februari 2018

tekst 12

Ruud Lubbers overleden

Bijna twaalf jaar, van 1982 tot 1994, was Ruud Lubbers Minister-president, de langst zittende ooit. Op 14 februari 2018 overleed hij op 78-jarige leeftijd in zijn woonplaats Rotterdam.

Uitgangspunten als 'zorgzame samenleving' en later 'verantwoordelijke samenleving' stonden centraal bij het beleid van zijn kabinetten. Van verzorging van wieg tot graf door de staat kon geen sprake meer zijn. Maatschappelijke organisaties en de burgers moesten meer voor eigen rekening nemen. Dit moest van Lubbers ook weer niet te ver gaan. Een markteconomie met een sociaal gezicht, daar ging het hem om.

naar: www.trouw.nl van 14 februari 2018

Lees tekst 12.

- 1p 15 Bij welke politieke stroming passen de in de tekst genoemde uitgangspunten?
- A de ecologische stroming
 - B de liberale stroming
 - C de rechtsextremistische stroming
 - D de sociaaldemocratische stroming

tekst 13

Kabinet wil toets voor nieuwe bestuurders

Kandidaat-wethouders moeten in de toekomst verplicht een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) overleggen. Ook moeten de kandidaat-wethouders getoetst worden of ze betrouwbaar zijn. Dat staat in een brief de minister van Binnenlandse Zaken naar de Kamer stuurt.

naar: www.nu.nl van 19 maart 2018

Leest tekst 13.

2p **16** Welke twee bestuurslagen zijn in tekst 13 te herkennen?

maatschappijkunde CSE GL en TL

Centraal examen vmbo

Tijdvak 1

Opgaven

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo,

Bij het centraal examen maatschappijkunde GL en TL op maandag 20 mei, aanvang 9.00 uur, moet de volgende mededeling aan het begin van de zitting bij de kandidaten bekend zijn.

Op **pagina 12** moet **vraag 15** worden overgeslagen. Streep deze vraag door.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter